

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра слов'янської філології та перекладу

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВДЗП 2.2.3. Драматичне мистецтво

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійні програми Філологія. Українська мова і література, Філологія. Переклад (українська, російська, польська), Філологія. Мова і література (російська), Філологія. Мова і література (новогрецька), Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю, Початкова освіта, Середня освіта. Українська мова і література, Середня освіта. Мова і література (російська), Середня освіта. Мова і література (новогрецька), Середня освіта. Історія, Історія та археологія, Менеджмент, Екологія, Туризм

(назва)

спеціальність 035 Філологія, 061 Журналістика, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 101 Екологія, 242 Туризм (шифр і назва спеціальності)

спеціалізація 035.03 Слов'янські мови та література (переклад включно), 035.01 Українська мова і література, 014.01 Українська мова і література, 014.02 Середня освіта (Мова і література (із зазначенням мови)).

(назва спеціалізації)

факультет грецької філології та перекладу, іноземних мов, філології та масових комунікацій, історичний, економіко-правовий

(назва факультету)

2020-2021 рік

Робоча програма

Драматичне мистецтво (назва навчальної дисципліни)

для студентів ОП (назва/назви)

Філологія. Українська мова і література, Філологія. Переклад (українська, російська, польська), Філологія. Мова і література (російська), Філологія. Мова і література (новогрецька), Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю, Початкова освіта, Середня освіта. Українська мова і література, Середня освіта. Мова і література (російська), Середня освіта. Мова і література (новогрецька), Середня освіта. Історія, Історія та археологія, Екологія, Туризм, Менеджмент

Спеціальністю (напрямом підготовки) 035 Філологія, 061 Журналістика, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 101 Екологія, 242 Туризм

Розробники:

Педченко О.В., к.філол.н., завідувач кафедри слов'янської філології та перекладу
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні

кафедри слов'янської філології та перекладу

Протокол від « 19 » січня 2021 року, № 8

Завідувача кафедри

слов'янської філології та перекладу

(підпис)

(Олена Педченко)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань <u>01 Освіта/Педагогіка</u> <u>03 - Гуманітарні науки,</u> <u>06 – Журналістика</u> <u>07 – Управління та адміністрування</u> <u>10 – Природничі науки</u> <u>24 – Сфера обслуговування</u> (шифр і назва)	Вибіркова	
Модулів – 3	ОП <u>Філологія, Українська мова і література, Філологія. Переклад (українська, російська, польська), Філологія. Мова і література (російська), Філологія. Мова і література (новогрецька), Журналістика. Реклама та зв'язки з громадськістю, Початкова освіта, Середня освіта, Українська мова і література, Середня освіта. Мова і література (російська), Середня освіта. Мова і література (новогрецька), Середня освіта. Історія, Історія та археологія, Менеджмент, Екологія, Туризм</u> (назва)	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>мультимедійна презентація</u> (назва)	Спеціальність <u>035 Філологія, 061 Журналістика, 013 Початкова освіта, 014 Середня освіта, 032 Історія та археологія, 073 Менеджмент, 101 Екологія, 242 Туризм</u> (код та найменування спеціальності)	Семестр	
Загальна кількість годин – 90		4-й	-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 3	Освітній рівень <u>Бакалавр</u>	Лекції	
		16 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	год.
		год. Лабораторні год.	
		Самостійна робота	
		59 год.	год.
		Індивідуальні завдання	
		1 год.	
Вид контролю			
залік			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30% - 60% - 10 %

для заочної форми навчання -

1. Мета та завдання курсу

Мета: розкріпачення особистості, розвиток універсальних здібностей людини (у тому числі уяви, асоціативно-образного мислення, емоційної чуттєвості), збагачення її духовного досвіду через знайомство з основами театральньо-творчої діяльності.

Завдання курсу: формування уявлення про специфіку драматичного мистецтва, власні можливості в цій області; забезпечення умов для виховання і розвитку художнього смаку за допомогою освоєння різних компонентів людської культури; розвиток багатовимірного відчуття особи, формування уявлення про драматичне мистецтво як галузі єдиної людської культури; освоєння загальних законів театральної мови.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: курс є вибірковою дисципліною загального циклу, що розширює основний професійний компонент освітньої програми. Навчальна дисципліна спрямована на опанування наступних компетентностей:

КЗ-2. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

КЗ-3. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-9. Здатність працювати в команді.

КЗ-10. Навички міжособистісної взаємодії.

Передумови для вивчення дисципліни: студент повинен знати матеріал попередніх розділів дисципліни «Історія зарубіжної літератури», а також мати знання і вміння за дисциплінами «Вступ до літературознавства», «Філософія», «Культурологія» та інші.

Результати навчання: студенти знатимуть, як йде робота над роллю; отримають уявлення про основні етапи підготовки театральної дії; отримають навички аналізу драматичного твору в єдності змісту і форми (на практичному рівні), написання анонсу і рецензії вистави, виразно читання вірша і монолога, зображення на сцені предмета, тварини, людини; отримають базові навички для освоєння театральних дисциплін, матимуть уявлення про процес роботи над виставою, про необхідне устаткування (реквізит, костюми).

3. Програма учбової дисципліни

Змістовний модуль 1. Драматичне мистецтво та його особливості

Тема 1. Введення. Драматург, режисер, актор, художник в театрі; музика у виставі. Театральні системи. Театральні школи ХХ століття. Формування "системи" К.С. Станіславського. Акторська система В. Е. Мейерхольда. Умовний театр. Програма "театралізації театру". Містерія і арлекінада. Театральний традиціоналізм. Театр і нові технології мистецтва. Театр і кіно. Театр і телебачення. Театр і мультимедіа. Міжнародні театральні зв'язки

Тема 2. Сценічна мова і рух. Підготовка мовленнєвого апарату до звучання: гімнастика для губ, язика, відпрацювання артикуляції і чіткої вимови звуків, скоромовки, тренування дихання. Вдосконалення техніки сценічної мови через художнє слово: особливості віршованої форми і розвиток навичок їх використання для виявлення змісту і головної думки твору; робота над мелодією вірша, його метром, ритмом, засобом римування. (Вправи: "Допиши рядок", "Впізнай поета", пошук музичних асоціацій, мелодія вірша в русі, танці). Розвиток навичок дотримання пауз і їх творчого виправдання. Перенесення отриманих навичок в процес роботи над роллю.

Тема 3. Робота над роллю і створення образу героя. Освоєння характеру героя як соціально-психологічного типу в комедіях соціально-побутового жанру. Оволодіння характером через пошук внутрішньої характеристики образу; пластична характеристика образу (пластика костюма, рухів, манери триматися); перенесення на сцену життєвих спостережень (впізнавання образу), точне уявлення про те, навіщо сьогодні виходжу на сцену; формування уявлення про перспективу актеро-ролі (розподіл сил всередині кожної сцени, акту, вистави в цілому). Створення партитури актеро-ролі, її кольорова і ритмічна діаграма: розвиток вміння заражати глядача своїми думками, уявленнями і почуттями; формування навичок самостійної роботи над режисерськими зауваженнями. Формування вміння активно використовувати отримані навички над роллю.

Тема 4. Робота над п'єсою і створення образу вистави. Поглиблення навичок роботи над драматургічним матеріалом: освоєння особливостей жанру комедії (швидкий динамічний розвиток дії, побудова сюжету на випадкових обставинах, перевага інтриги); вибір п'єси, актуальною на сьогоднішній день. Поглиблення уявлення про образ вистави: пошук деталей, що несуть в собі ідейно-сміслову навантаження; пошук музичного оформлення, костюмів героїв, пошук контрасту в рішенні декорації; освоєння часового простору вистави ("малий час"); освоєння поетичного простору вистави.

Змістовний модуль 2. Театральна критика

Тема 5. Поняття про театральну критику. Історія побутування. Белінський «Мочалов в ролі Гамлета» - зразок театального портрета актора. Критика як наука. Критика як література. Критика як мистецтво. Критика і громадська думка. Основні проблеми сучасної критики. Роль критики в організації театального процесу. Методика і технологія роботи над матеріалом: облік жанрових вимог, кристалізація головної думки, відтворення «реальності» видовища, афективна пам'ять.

Тема 6. Критика як сукупність публікацій різноманітних жанрів. Рецензія - первинний жанр критики. Аналітичний і інформаційний аспекти рецензії. Класична «гранд-рецензія». Рецензія - поліадресний або моноадресний текст? Сучасні види рецензій в театральній журналістиці: міні-рецензії, художні рецензії та публіцистичні рецензії. Творчий портрет - монографічна характеристика творчої діяльності художника. Види творчих портретів. Критична стаття та її вид: теоретична, проблемна, полемічна, ювілейна та ін. Композиція статті та етапи роботи над нею. Критичне есе. Огляд - публікація, об'єднана спільною проблемою, темою, художнім жанром. Діалоги і дискусії як ефективна форма виявлення різноманітних поглядів на проблеми театального мистецтва. Критико-бібліографічна довідка. Театральні замальовки і репортажі.

Тема 7. Методика критики. Етика і специфіка взаємовідносин критика і театру. Особливості процесу збору інформації. Чи відвідувати «прес-покази»? Зарубіжна і вітчизняна практика. «Прогін» вистави - матеріал для критичного висловлювання, але не привід для журналістського матеріалу. Принципи об'єктивності, доказовості, такту. Засоби та форми ведення критичної полеміки. Вибір переконливої аргументації, вміння обґрунтувати позицію.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	ус бо го	у тому числі					ус бо го	у тому числі				
		Л	П	ла б	ін д	с.р .		л	п	Ла б	ін д	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовний модуль 1. Драматичне мистецтво та його особливості												
Тема 1. Введення. Драматург, режисер, актор, художник у театрі; музика у виставі.	6	4	2									
Тема 2. Сценічна мова і рух.	16	2	6			10						
Тема 3. Робота над роллю і створення образу героя.	12	2				10						
Тема 4. Робота над п'єсою і створення образу вистави	16	2	6			10						
Разом за змістовим модулем 1	54	10	14			30						
Змістовний модуль 2. Театральна критика												
Тема 5. Поняття про театральну критику.	2	2										
Тема 6. Критика як сукупність публікацій різноманітних жанрів.	12	2				10						
Тема 7. Методика критики.	13	2				11						
Разом за змістовним модулем 2	27	6	-			21						
Усього годин	81	16	14			51						
Модуль 2												
ІНДЗ	9		-	-	9	-						
Усього годин	90	16	14	-	9	51						

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Провідні режисерські школи та напрямки ХХ століття	2
2	Сценічна мова і рух.	6
3	Робота над п'єсою і створення образу вистави	6

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сценічна мова і рух.	10
2	Робота над п'єсою і створення образу вистави	10
	Робота над роллю і створення образу героя.	10
3	Театр ХХІ століття	6
4	Режисерська концепція вистави	6
5	ІНДЗ (написання анонсів, рецензій та оглядів)	9

Разом	51
-------	----

7. Індивідуальні завдання

1. Написання анонсів, рецензій та оглядів

8. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний (презентації, відеоматеріали), евристичний (пошук матеріалів в Інтернет), творчий (виразне читання, етюди, предпостановочний аналіз п'єси, написання анонсів, рецензій та оглядів)

9. Критерії оцінювання

Студент отримує за роботу на практичному занятті від 2 до 5 балів (загальна мінімальна кількість балів – 10), за творчі завдання від 8 до 12 балів (загальна мінімальна кількість балів – 40), за відповідь на питання тесту від 10 до 20 балів. Таким чином мінімальна кількість балів, отриманих студентом дорівнює 60, а максимальна – 100.

10. Засоби оцінювання

Контрольні опитування на практичному занятті, перевірка виконання творчих завдань, тестування

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
50				50			

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

11. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Інтерактивний комплекс науково-методичного забезпечення дисципліни.

12. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Аристотель. Поэтика. / Хрестоматия по античной литературе. В 2 томах. Для высших учебных заведений. Том 1. Н.Ф. Дератани, Н.А. Тимофеева. Греческая литература. М.: Просвещение, 1965. URL: http://lib.ru/POEEAST/ARISTOTEL/aristotel1_1.txt
2. Станиславский К.С. Моя жизнь в искусстве. URL: http://az.lib.ru/s/stanislawskij_k_s/text_0010.shtml
3. Рудницкий К.Л. Режиссер Мейерхольд. М., 1969. URL: http://teatr-lib.ru/Library/Rudnitsky/dir_meye/
4. Чехов М.А. Литературное наследие. Т.2. М., 1986. (О технике актера).

URL: http://teatr-lib.ru/Library/Chehov_m/Nasled_2/

5. Гройсман А. Л.. Основы психологии художественного творчества: Учебное пособие. М., "Когито-Центр", 2003. 187 с. URL: <http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN5893530985.html>

6. Поламишев А. М. Мастерство режиссера: действенный анализ пьесы. URL: https://www.e-reading.club/bookreader.php/1035183/Polamishev_-_Deystvennyy_analiz_pesy.html

7. Тертычный, А. А. Жанры периодической печати: учебное пособие. М.: Аспект Пресс, 2002. 320 с.

Допоміжня

1. Арто А. Театр и его двойник. Манифесты. Драматургия. Лекции. Философия театра / Сост. и вст. ст. В. И. Максимова, Комм. В. И. Максимова и А. Ю. Зубкова. СПб.; М.: Симпозиум, 2000. 443 с. URL: http://www.teatr-lib.ru/Library/Artod/Doubl/Doubl_i.htm

2. Барбой Ю. М. К теории театра: Учебное пособие. Спб.: СПбГАТИ, 2008. 238 с. URL: http://www.teatr-lib.ru/Library/Barboy/theory/theory_i.htm

3. Бентли Э. Жизнь драмы / Перев. В. Воронина; предисл. И. В. Минакова. М.: Айрис-пресс, 2004. 406 с. («Библиотека истории и культуры»). URL: http://www.teatr-lib.ru/Library/Bentley/life_dr/life_dr_i.htm

4. Богданова П. Б. Режиссеры-шестидесятники. М.: Новое литературное обозрение, 2010. 169 с. URL: http://www.teatr-lib.ru/Library/Bogdanova/60/60_i.htm

5. Гвоздев А. А. Театральная критика / Сост. и примеч. Н. А. Таршис. Л.: Искусство, 1987. 279 с. URL: http://www.teatr-lib.ru/Library/Gvozdev/critic/critic_i.htm

6. Теория театра : сб. ст. М. : «А.Д.&Т», 2009. 298 с. [Электронный ресурс]. – URL: http://www.notabene.ru/book/ADT/03_Theatre.html

7. Тинина З.П. История европейского театра от античности до новейшего времени. Ч. I: Античность, средневековье, Возрождение: Учебно-методическое пособие. Волгоград: Изд-во ВолГУ, 2005. 112 с. URL: <http://window.edu.ru/resource/920/25920>

8. Шаталов О.В. Театр: балет и опера: Учебное пособие для вузов. Воронеж: Изд-во ВГУ, 2008. 174 с. URL: <http://window.edu.ru/resource/532/65532>

Інформаційні ресурси

1. Національний академічний театр російської драми ім. Лесі Українки URL: <http://www.rusdram.com.ua/>

2. Киевский академический театр Колесо URL: <http://teatr-koleso.kiev.ua/>

3. Кіно-театр <http://www.ktm.ukma.edu.ua/>

4. Театральний портал URL: <http://teatre.com.ua/>

5. Київський академічний Молодий театр URL: <http://www.molody.kiev.ua/>

6. Культура URL: <http://cultua.media/>